

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

**ՀՈՂԿԱԾ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՕԳՏԱԳՈՐԾԿՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ
4. ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

**բնապահպանական վերահսկողություն`** Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և սույն օրենքով սահմանված կարգով բնապահպանական պետական տեսչության (տեսուչի) կողմից իրականացվող ստուգում, որը նպատակաուղղված է շրջակա միջավայրի` մթնոլորտի, ջրերի, հողերի, կենդանական ու բուսական աշխարհի, ներառյալ` անտառների ու բնության հատուկ պահպանվող տարածքների և ընդհանուր օգտագործման, ընդերքօգտագործման ընթացքում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության, տարածքների (ծառեր, թփեր, զբոսայգիներ և այլ կանաչ գոտիներ) պահպանության, դրանց վերականգնման, բնական ռեսուրսների բանական (արդյունավետ) օգտագործման, ինչպես նաև կենսական անվտանգության, վտանգավոր նյութերի ու թափոնների անվտանգ գործածության, ռադիոակտիվ աղտոտվածության, ~~բնապահպանական ու բնօգտագործման վճար վճարողների հաշվառման, վճարի օբյեկտ համարվող փաստացի ծավալների` (բազառությամբ` ընդերքօգտագործման)` հաշվարկման բնապահպանական հարկ և (կամ) բնօգտագործման վճար վճարողների (բազառությամբ ընդերքօգտագործողների) հաշվառման, բնապահպանական հարկի և (կամ) բնօգտագործման (բազառությամբ ընդերքօգտագործման համար) վճարի օբյեկտների համար բազաների հաշվարկման,~~ վարչական վիճակագրական հաշվետվությունների ներկայացման և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ նորմերի կատարմանը.

**ՀՈՂԿԱԾ 12. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒՉԻ
ԻՐԱՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

1. Բնապահպանական պետական տեսուչը իրավունք ունի`
ժդ) օրենքով սահմանված կարգով իրականացված ստուգումների արդյունքներով բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի նիստերի մարմնին` վերապահված իրավասությունների շրջանակներում բնապահպանական հարկով հարկման բազայի և բնօգտագործման վճարի բազայի փաստացի ծավալների չափագրման, հարկման բազայի և վճարի բազայի փաստացի ծավալների ու դրանց համար սահմանված չափաբանակների գերազանցման բնապահպանական և բնօգտագործման վճարի` օբյեկտ համարվող փաստացի ծավալների` չափագրման և չհաշվարկված վճարների` վերաբերյալ կազմելու ակտեր.

ՀՈՂՎԱԾ 22. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈՒՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Ստուգվող սուբյեկտում բնապահպանական վերահսկողությունն իրականացվում է բնապահպանական օրենսդրությամբ սահմանված նորմերի կատարման նկատմամբ հետևյալ ուղղություններով.

9) բնապահպանական և բնօգտագործման վճարներ՝

ա) բնապահպանական և բնօգտագործման վճարներ (բացառությամբ ընդերքօգտագործման վճար հանդիսացող բնօգտագործման վճարների) վճարողների հաշվառման կարգի պահանջների պահպանումը,

բ) բնապահպանական և բնօգտագործման վճարների (բացառությամբ ընդերքօգտագործման վճար հանդիսացող բնօգտագործման վճարների) օբյեկտ համարվող փաստացի ծավալների չափաքանակների և վճարների հաշվարկման կարգի պահպանումը.

9) բնապահպանական հարկ և բնօգտագործման վճարներ՝

ա) բնապահպանական հարկ և (կամ) բնօգտագործման վճար վճարողների (բացառությամբ ընդերքօգտագործողների) հաշվառման կարգի պահանջների պահպանումը,

բ) բնապահպանական հարկի և (կամ) բնօգտագործման (բացառությամբ ընդերքօգտագործման) վճարների օբյեկտ համարվող փաստացի ծավալների չափաքանակների և վճարների հաշվարկման կարգի պահպանումը.

ՀՈՂՎԱԾ 23. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԵՐԸ

Բնապահպանական վերահսկողությունն իրականացվում է ստուգումների և ուսումնասիրությունների միջոցով:

Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքով սահմանված կարգով՝

1) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմինը (պաշտոնատար անձինք) կարող են մասնակցել հարկային մարմնի կողմից անցկացվող համատեղ համայն հարկային ստուգումներին,

2) բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի ղեկավարի հրամանով կամ հանձնարարագրով տեսչական մարմնի պաշտոնատար անձը կարող է մասնակցել հարկային մարմնի կողմից իրականացվող չափագրումներին:

ՀՈՂՎԱԾ 24. ԹԵՄԱՏԻԿ ՍՏՈՒԳՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

1. Թեմատիկ ստուգումների համար հիմք են համարվում լիազոր մարմնի ղեկավարի հաստատած տարեկան ծրագիրը և լիազոր մարմնի ու իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձանց միջև կնքված՝ շրջակա միջավայրի պահպանության ու բնական ռեսուրսների բանական օգտագործման վերաբերյալ պայմանագիրը:

Բնապահպանական հարկով հարկման բազայի չափաքանակների (սահմանափակումների) և (կամ) բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակների (սահմանափակումների) ստուգումների իրականացման համար հիմք է հանդիսանում նաև հարկային մարմնի ստուգումների տարեկան ծրագրում վճարողի ընդգրկված լինելը, անկախ

բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի լիազորմարմնի ղեկավարի հաստատած ստուգումների տարեկան ծրագրում ընդգրկված լինելու հանգամանքից:

3. Թեմատիկ ստուգումների ընթացքի և ժամկետների համար նախատեսված սահմանափակումները չեն տարածվում թեմատիկ ստուգումների ընթացքում հայտնաբերված խախտումների վերացման միջոցառումներ իրականացնելու վերաբերյալ լիազոր մարմնի ղեկավարի հանձնարարականների՝ ըստ ժամկետների կատարման նկատմամբ ստուգման ընթացքի և ժամկետի վրա, ինչպես նաև այն դեպքերի վրա, երբ բնապահպանական հարկով հարկման բազայի չափաքանակների (սահմանափակումների) կամ բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակների (սահմանափակումների) ստուգումներն իրականացվում են այն վճարողների մոտ, որոնք ընդգրկված են հարկային մարմնի ստուգումների տարեկան ծրագրում:

**ԿԵՆՍԱՊԱՇԱՐՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՍԱՐ
ՀՈՂԿԱԾ 30. ԲՆՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՎՃԱՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ՓԱՍՏԸ
ՀԱՍՏԱՏՈՂ ԱՆՂՈՐՐԱԳՐԵՐԻ ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԿԱՐԳԸ**

1. Ստուգումների ընթացքում բնապահպանական պետական տեսուչն ստուգում է բնօգտագործման վճար վճարող ստուգվող սուբյեկտի կողմից կենսապաշարի օգտագործման համար վճարի վճարման փաստը հաստատող անդորրագրի առկայությունը, կենսապաշարների օգտագործման համար վճարի Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքին համապատասխան հաշվարկված լինելը, ինչպես նաև կենսապաշարների օգտագործման համար տրված թույլտվության, լիցենզիայի, կնքված պայմանագրի և բնօգտագործման վճարի վճարման փաստը հաստատող անդորրագրի համապատասխանությունը բնապահպանական օրենսդրությանը:

3. Ստուգման ընթացքում առանց բնօգտագործման վճարի վճարման փաստը հաստատող անդորրագրի հայտնաբերված ապօրինի կենսապաշարը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած հարկային օրենսգրքով սահմանված չափաքանակը չգերազանցելու դեպքում բնապահպանական պետական տեսուչն օրենքով սահմանված կարգով հաշվարկում է տվյալ կենսապաշարի օգտագործման համար վճարը և վերահսկում, որպեսզի վճար վճարողն ապահովի վճարի վճարումը:

4. Ստուգման ընթացքում հայտնաբերված ապօրինի կենսապաշարը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած հարկային օրենսգրքով սահմանված չափաքանակը գերազանցելու դեպքում բնապահպանական պետական տեսուչը սույն օրենքով սահմանված կարգով առգրավում է ապօրինի օգտագործվող կենսապաշարը:

**ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՏԵՍՉՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ՀՈՂԿԱԾ 34. ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՈՒ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՀԵՏ
ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

2. Բնապահպանական պետական տեսչության և բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի և հարկային մարմինների միջև

փոխհարաբերությունները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքով օրենքներով ու իրավական այլ ակտերով:

Բնապահպանության և բնօրգրի տեսչական մարմինը բնապահպանական հարկով հարկման բազայի չափաբանակների (սահմանափակումների) և (կամ) բնօգտագործման վճարի բազայի չափաբանակների (սահմանափակումների) ստուգումների ակտերը, հնչյալես նաև ստուգմանը վերաբերող նյութերը ստուգման ակտը ստուգվող սուբյեկտին հանձնելու օրվան հաջորդող 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում տրամադրում է հարկային մարմինը: Ստուգման ակտերի ձևերը հաստատում է լիազոր մարմինը:

Հարկային մարմինն հսկողության լիազորություններ վերապահող իրավական ակտերով սահմանված պահանջների կատարման նկատմամբ հսկողության ապահովման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով հարկային մարմինն ու բնապահպանության և բնօրգրի տեսչական մարմինը փոխանակում են տեղեկություններ: